est talis illa, quæ propriè coñcat eè efectum, per actionẽ vi cujus ponitur extra causas. Sed ignis A, qui est causa mediata ignis C, ita coñcat eè igni B, vt ab ipso sistat eius influxus; alitèr enim ignis A ipsè eet causa immediata ignis C, cum ipsius immediatè atingeret eius influxus: ergo.

Sed dices: licet causa remota, quæ actu, non influit in proximus, non sit propria causa, vt non est Avus respectu nepotis; ast causa remota v.g. ignis A, actu influens in causam proximam, scilicet, ignem B, et illud concurrens, vt producat ignẽ C, debet dici propriè causa, post asumptus Ph. Oviedo. Cuius est, quia ignis C producendus ab igne B, ita dependet ab A, vt si hic deficiat alius quæ non substituatur, non daditur ignis C: ergo.

Confirmatur: magis conducit ignis A vt producatur B, quæ medicina in Artifice vt eficiat statuam: sed medicina in Artifice, est causa per accidens: ergo ignis A est causa per se efectus remoti. 2º: causa causæ, est causa causati: ergo. Neg. asumptum argumenti, et distinguo probationem: ita dependet ab A dependentia influxus nego; dependentia connectionis et quasi indigens concedo: ceterum hæc dependentia, nec constituit actum illum proximum, nec sufficit, ad rationẽ causæ propriè talis.

Ad confirmationem, distinguo maiorem: magis conducit, ratione influxus, quæ consistet in efectus remotus, nego; suppositus, ratione connectionis, et indigens, quæ efectus habet, subdistinguo, quæ habet immediatè concedo ratione sui, nego; mediatè et ratione causæ proximæ concedo; vnde aliter concessis præmissis, nego consequentiam. Cuius falsitas, tum in hac, tum in similibus arguendi formis, patet hac retorsione: magis conducit concursus Dei, vt voluntas causet pecatum, quæ medicina in Pictore vt pingat imaginem; sed medicina est causa per accidens imaginis: ergo concursus Dei, est causa per se pecati. Quid ad hæc ingeniosissimi adversarii?

Ad 2am. confirmationem, distinguo axioma: est propriè causa, causati nego: est impropriè concedo: quod si moraliter loquamur causa remota, dicetur propria causa, non physica, sed moralis, talis est, qui ignem aplicat domui, vt comburatur, hortatur furtum. Sed tandem, pro defensione adverte, quod licet Deus produceret aliquid in-

finitum, illius coñcaret eè limitatum: cum eè, eset ens creatum, solum eet infinitum 2º quid, non simpliciter: alias causarum divisiones alibi, dabo.

Sectio IIa. quid sit prioritas naturæ, et per quid constituatur causa prior naturâ respectu efectus?

Vt quæ sub hoc titulo continentur, exponantur claræ, Sciendum est 1º quod causa in actu 1º, dicitur illa, quæ licet existat, non dum intelligitur operans, sed solum potens operari, et causa in actu 2º, quæ est in actuali exercitio operandi. Præterea, causa in actu 1º, vel consideratur in actu 1º proximo, et est causa, cum omnibus prærequisitis ad operandum, propterea quæ iam expedita ad actum 2um: vel consideratur in actu 1º remoto, quando sit, non dum est ita expedita.

Sciendum est 2º, quadruplem hic à Recentioribus distingui prioritatem, nempe, temporis, rationis, originis, et naturæ: prioritas temporis, sive in quo datur, quando vnum tempore antecedit alium: sic Adamus, antecesit Abelem: prioritas rationis, datur, quando ex duobus re identificatis, vnum antecedit aliud, per rationẽ nostram, quod evenit, v.g. quando concipitur vt radix alterius, vt concipitur rationale, respectu visibilis; vel quando vnum est vtilius alio, sic quæ arguitur ab inferioribus ad superiorem, non vero à contra v.g. est homo: ergo est animal: non autem valet: est animal: ergo est homo.

Datur autem hæc prioritas in subsistendi consequentia, et datur etiam inter re distincta, non mutuo connexa, v.g. inter vniones et extrema, quorum existentia bene arguitur ex vnione, non vero è contra. Prioritas originis, datur, quando vnum est principium alterius citra omnẽ causalitatem: sic Pater Æternus, est prior, respectu Filii, et vterque prior respectu Spiritus Sancti.

Prioritas naturæ, sive à quo, relictis aliis explicationibus, earum quæ impugnationes, quæ videri posunt apud P. Peynado hic sec. 2a, stat formaliter in dependentia non mutua vnius, ab alio, tanquam à causa, vel à complente virtute causæ, in eè proximè producens. Hæc explicatio est communis, cum docet Eximio Nro, eè aliis, et est secundum mentem Aristotelis, qui 5º metaphysicæ cap. 11 docet: quod priora 2º naturæ, sunt ea, quæ eiusmodi sunt, vt sine aliis eè posint, non autem, sine illis alia.

Quæ verba, ipse Aristoteles explat, dum cap. 3º, de modis simul ait: qd ea sunt simul naâ, quæ habent mutuã connectionẽ quo ad existeñ, ita tam, ut neutrum sit caâ alterius: ergo ex Arist. mente, ea sunt priora naâ, aliis, quæ sunt, illorum caâ, et ea posteriora 2º naâ, quæ ab illis ut à caâ dependent. Præterea constat explicão, quia cum naâ sit principium et simul sit caâ motus, ex tunc apparet, idem esse prioritatem naæ ac prioritatem caæ, et posterioritatem naæ, ac dependentiã effectus.

Consulto dixi, vel à complente virtutem caæ, in esse proxime producens, quia effectus etiam est posterior, respectu dispositionis, sive conditionis, quæ caam complent, in esse proxime potentis producere, quæ quæ propterea intelliguntur pro signo priori, et dicuntur prærequisita: unde iam afulget, non esse idem requisitum, ac prærequisitum: prærequisitum esse, se habet ex parte caæ, illam constituens proxime potentem producere, ideo quæ est ante requisitum: requisitum vero, se tenet, ex parte effectus; vel aliunde, ita ut effectus aut comitetur aut sequatur. His ita prælibatis.

Dico 1º: caâ in actu 1º, remoto, constituitur prior, respectu effectus, per solam suam entitatem, et non per possibilitatem actionis. Probatur 1a pars: per id solum constituitur caâ in actu 1º remoto, per qd intelligitur potens remote producere; sed per solam suam entitatem nude sumptam, et præscindentem ab eo qd compleatur, vel non, intelligitur remote potens producere: ergo. Probatur 2a: tum possibilitas non constituit caam priorem in actu 1º, remoto: ergo nec possibilitas actionis: tenet conã, cum tam effectus caæ sit actio, quæ ipse effectus, et caâ nequeat constitui, prior in actu 1º, per possibilitatem sui effectus.

Dico 2º: caâ in actu 1º proximo constituitur, prior naâ, respectu causalitatis et effectus per entitatem sui, et prærequisitorum. Probatur: caâ in actu 1º proximo, est caâ iam completa, et expedita ad causalitatem et ad effectum media causalitate producendum; sed caâ ita expedita, involvit essentialiter entitatem sui et prærequisitorum, quibus completur: ergo.

Dico 3º: caâ in actu 2º, constituitur prior naâ, suo effectu, et effectus posterior caæ, per causalitatem. Probatur quia per id constituitur caâ in actu 2º prior naâ effectu, et hic posterior caâ, per qd caâ constituitur actualiter producens effectum, et hic actualiter productus; sed caâ constituitur actualiter producens effectum et hic actualiter productus per causalitatem: ergo.

Sed observa, qd cum caâ in actu 2º, involvat etiam prærequisita à quibus etiam dependet effectus, prærequisita etiam constituuntur priora respectu effectus, et effectus posterior respectu illorum per causalitatem. Observa item, qd caâ, et prærequisita, sunt priora ut qd, idest sunt id, qd est prius: similiter effectus est posterior ut qd, idest, est id qd est posterius; at causalitas, est prioritas ut quo caæ et prærequisitorum, et posterioritas ut quo effectus, id est, est rão formalis, seu id quo illa sunt priora et hic est posterior.

Dico 4º: caâ constituitur prior in actu 2º, respectu causalitatis, per ipsam causalitatem. Probatur quia ideo caâ constituitur per causalitatem, prior effectu, quia per causalitatem, effectus dependet à caâ: caâ enim, pendet à caâ; sed causalitas per se ipsam dependet à caâ: caâ enim, detrahitur per ipsam causalitatem, ut à sua virtute oriatur causalitas: ergo: hinc liquet, qd prioritas et posterioritas ut quo inter caam, et causalitatem, est ipsa causalitas.

Liquet etiam, qd licet actio sit posterior caâ, est tam, prior effectu, quia cum effectus vere fiat per actionem vere dependet ab illa, non ab influente ut qd, sed ut quo: hoc tam, non tollit, qd ipsa actio, sit etiam prior ut qd respectu effectus et posterior ut qd respectu caæ; sicut, licet actio, sit id quo caâ producit, et effectus producitur, est tamen id, quo se ipso producitur.

Subsectio Unica Objectiones solbuntur.

Obiicies 1º: actualitas actionis, constituit caam actualiter operantem: ergo possibilitas actionis constituit caam possibiliter operantem; sed caâ possibiliter operans est caâ potens operari seu in actu 1º: ergo. Probatur consequentia: sicut se habet actualitas actionis, ad caam operantem actualiter: ergo si actualitas actionis constituit caam actualiter operantem, possibilitas actionis &c.

Ad argutũ 2ũ entimemate, distinguo subsumtũ: est caã potens operari, seu in actu 1º logo 2do; dist. in actu 1º, phico nego, et 2do probans 1ã coñ, quæ non urget: nec enim, sunt idem actus 1us phicus caæ et actus 1us logus, seu politer operari: caã in actu 1º, logo, nihil est aliud quã politas caæ: caã in actu 2º logo, est ipsa caã actualr existens. Cum igitur pole, et existens, ñ, distinguantur per eadẽ pdicata per quæ ut existeã 2stituitur caã existens, ut polia 2stituitur polis; ast actus 1us phicus est virtus inca caæ, et actus 2us phicus, imbolvit etiã actionẽ, et efectũ: præterea actus 1us phicus, est pducens sui actus 2i, nempe actionis, et efectus: et actus 1us, logus, non est pducens sui actus 2i, sed sue existẽ actualis.

Insbis 1º: si 2pnio actualis, 2stuit obtũ 2ptũ, 2pnio polis, 2stuit obtũ 2pcibile: pº siliter. 2º: actus 1us phicus caæ 2stuitur per decretũ Dei, de concurrendo ad actionẽ: pº etiã per politem actionis. 3º: nequit tale decretũ stare, sine scia simplicis inteligẽ de pobilitate actionis, ad quã scia, naria est pobilitas actionis: pº si decretum illud 2stuit actũ 1um, etiã pobilitas actionis. 4º: efectus in esse pducibilis 2stuitur per actionẽ polem: pº etiã caã in eẽ pducẽ.

5º: si actio redatur impolis, redetur etiã impolis actus 1us caæ: pº hic per politem actionis 2stuitur. = Ad 1ũ, nego arg: obtũ deẽ, ab incõ sui est 2pcibile in actu 1º. Ad 2ũ nego, coñ, decretum illud 2stuit actum 1ũ, qã 2polet caã in eẽ pxime potentis pducere, neque eẽ, potest dari caã, ita expedita sine illo decreto: pobilitas aũm actionis, nec 2stuit, virtutem sui pducẽ, nec expeditionẽ illius, cũ potius debeat utramque supponere. Ad 3ũ, distinguo

arg: naria est politas actionis, ut obtũ sciæ, et tũ 2nexionis caæ 2do; ut 2stubus actus 1i, nego et coñ. Siliter posset ponere pobilitem tñ, 2stuere actũ 1ũ sue caæ. Ad 4ũ transmisso anti, nego coñ, raõ, est qã efectus et actio spectant ad actũ 2ũ: unde posset, actio, si

et loqe polis, 2stuere efectũ pdem, et efectus ut actualẽ, si est phice actualis; politas aũm, actionis, ñ, spectat ad actũ 1ũ caæ.

Ad 5ũ, nego coñ, ex anti, ad summũ infertur, conectio inter actũ 1ũ phicũ, et actionem, nullatenus vero 2stitutio: aliter actus 1us, 2stueretur etiã per existẽ actualẽ actionis: illa eẽ, redita impole, etiã redderetur impolis actus 1us. Demũ, hæc instaã ~~Vetorquetur~~ et fere oẽs raões, quæ in hanc 2clusiõẽ oponuntur, retorquentur, in ipsa pobilite tñ pducendi.

Obs 2º, 2a quæ 2clusiõẽ; caã 2stuitur prior in actu 2º, per ipsã caalitem: pº ñ, est prior caalite. Pbr coñ, pro quocumque signo, pro quo, caã fuerit prior, debet dari fmã talis denoaõis; sed actio est fmã denonans caæ prioris: pº actio debet dari pro signo priori. 2f 1º: caã ut prior caalite imbolvit caalitẽ; sed caã, ut prior caalite antecedit caalitẽ: pº caalitas antecedit se ipsa.

2º: id quo caã caat, est id quo caã est prior; sed id qd caat debet eẽ prius caato: pº id quo caã est prior debet eẽ prius caato; sed caã per actionẽ, est prior actione, quæ est caata: pº actio erit prior se ipsa. Nota, qd potest fmã, quin in ipsa sit prior, sive inteligatur pro signo priori, tribuere subto denoaões prioris; sic nos denominamus priores Antixpto, per ipsius Antixptũ, qui non est prior, sed posterior.

Nunc ad argutũ 2ũ anti, nego coñ et maiã pbaõi, suficit eẽ, qd fmã illius denoaõis detur, pro insti reali, et ñ, requiri, qd 2signatur pro eodem signo prioris: unde sicut efectus denoatur posterior, per actionẽ prioẽ, sic caã denonatur prior per caalitem posteriorẽ. Ad 1ũ 2fmaõẽ, distinguo maiorẽ: caã ut prior, ut qd imbolvit caalitem nego; caã ut prior ut qd et ut quo 2do; et distinguo miñ: caã ut prior ut qd antecedit caalitem 2do; ut prior ut qd et ut quo nego, et coñ. Solutio quæ nimis clara est, vult dicere, qd hæc denoaõ caã prior caalite imbolvit caã ut subtũ, et caalitem ut fmã: caã antecedit caalitem: caã

aiōn, et caālitas, n̄, antecedunt caālitē, q. caālitas, n̄, antecedit se ipsa: Vecole exemplus pxime alatū de Antixpto. Ad 2ᵐ dista mari, distguo mīs: id quo caācaat, debet ēē prius caāto, à se dist̄o; à se indistō, nō, et coñ: vnde dsiā subsunta nō coñ. Adverte qd hęc dsfaō nimis pbat: pbat ēē dᵃ. omnes, actiōs, n̄, posse pduci se ipsa. Stet, gō, qd actio dsiderata, vt detzaō caē, est prior se ipsa dsiderata vt efectu: vnde per raōē actiō erit se ipsa prior Hinc ig observa 1ᵒ: qd priora et posteriora 2ᵘ nāē coexistunt in eodem insti. Veali, q. posteriꝰ depend̄et à priori per actiōē, quę est actuale exercitiū egrediens à virtute caē; actuale vero exercitiū, nequit, n̄, existere in insti. reali existēē caē. 2ᵒ, qd hoc instans reale à dhis, partitur, in duo signa raōis, seu instantia nāē: in 1ᵒ dsideramus caā, et oīa quę se tenent ex pte illius: in 2ᵒ efectus et qid, qid ex pte illius se habet: vt aūm, clarius percipias quo modo actio, quę est poterior caā, sit prior efectu, divide per raōē 2ᵘ instans nāē in alia duo, et ecce ig tria signa raōis in 1ᵒ, igitur dsidera caā, in 2ᵒ ~~efectus~~ caālitē, et in 3ᵒ efectus.

Observa 3ᵒ, qd pro priori nāē ad efectus, neque est efectus, neque eius negaō: raō est q. pro priori nāē, solū intelliguntur ea quę influunt in efectū, et à qbus, vt ab influentibus efectus dependet; in efectū vero, neque influit ipse efectus, neque influit ipsius negaō: vnde neque à se ipso, neque à sua negaōe potest vt ab influentibus efectus dependere: quę doctrā habenda est prę manibus ad solvenda, quę plura equivoca arguta. Tale est Vidiculū illud, qd hic fiere poset, qdque mutatis tēs futile inducitur passim in diversis māās: nequeunt duo dsratoā simul deficere; sd pro priori nāē ad efectus, deficit efectus: gō pro priori nāē ad efectus datur eius negaō: item hoc modo: inter ēē, et n̄ ēē

Maria.

non datur medius; sd efectus pro signo caē, n̄, est posterior nāā: go est prior nāā: igitur duo dsratoa, nequeunt simul deficere pro insti. Veali, possunt tam, deficere, hoc est, n̄, intelligi pro instanti raōis: potest ēē pro illo signo ab vtroque psindi. Prescindi aūm ab vtroque dsratoō, pro signo raōis, n̄, est qd vtrumque deficiat abste: vnde Scholastica puritate loquendo, n̄, ditur qd efectus, et carēā deficiunt, sd qd non intelliguntur pro priori: insuper, licet inter ēē, et n̄, ēē, n̄, detur medius, ast inter ēē, et n̄, ēē tali modo, datur medius, nempe rem, n̄, ēē: sic inter ēē quimerā, et n̄ ēē quimerā, n̄, datur medius: datur tam, inter ēē quimerā albā, aut ēē quimerā nigrā, nempe n̄ ēē quimerā: siliter efectus pro signo caē, neque est prior, neq. posterior, q. pro illo signo non est.

Sectio IIIᵃ. de præerequisitis ad causandum.

Noto 1ᵒ, hic, n̄, dubitari, sd suponi coiter vt certus subsistēē ēē dsiōē prerequisitā ad caāndus, eo qd dsplat virtutē caē in ēē pxime dsiōē prerequisitē ad caāndus, eo qd dsplat virtutē caē in ēē pxime potentiā pducere. Noto 2ᵒ: suponi etiā coiter vt certus, prerequiri qdd temperamentus qlitatus, tum ex pte agentis, tum ex pte passi, propter raōē pxime datā. Noto 3ᵒ: existēē idenfatā cū esā caē xᵃ. ter raōē pxime datā. Noto 3ᵒ: existēē idenfatā cū esā caē xᵃ. Virā p̄ā Societatis, n̄ prerequiri vt dsiōē, sd vt virtutem pducētē efectus: male enim diceretur, requiri vt dsiōē caē, qd est ipsa caā. Hinc noto 4ᵒ: in presenti nos admitere distiōē reale esse ab existeā, vt inquiratur, an existea caē sit dsiō se habens ex pte ipsius? Noto 5ᵒ: impedimentus ad caāndus ēē duplex, auferibile et inauferibile: Auferibile ditur, qd licet, n̄, auferatur pro priori, aufertur eo ipso, qd efectus ponatur: sic careā amoris, est impedimentus vt detur amor, aufertur tam, per ipsus amorem. Inauferibile est, qd nec aufertur pro priori, nec auferri potest, per ipsus efectus: sic se habet phica predeterminaō 1.g. ad amaē, quę odio auferri, n̄ potest. Dico 1ᵒ: existeā virtutis per se et immeate